

Internationella brottsnätverk aktiva med organiserad tillgreppsbrottlighet

- En erfarenhetsberättelse 2019- april 2022

Informationsklass Öppen

PMY Rapport

Polismyndigheten, Nationella operativa avdelningen, Underrättelseenheten, januari 2022

Underrättelseenheten

Utgivare: Polismyndigheten, Nationella operativa avdelningen, 106 75 Stockholm
Diarienummer: A593.649/2022, Saknr: 492
Omslagsfoto: Polismyndighetens bildbank
Upplaga: Intrapolis, Internet, tryckt/kopierad i 100 ex
Diarienummer: A593.649/2022

Innehåll

Innehåll	4
Sammanfattning	5
1 Organiserad tillgrepsbrottslighet	7
1.1 Beskrivning av generella modus	7
1.1.1 Gränspassage	8
1.1.2 Mobilitet	9
1.1.3 Planering och förberedelse.....	10
1.1.4 Boenden	10
1.1.5 Brottslighet	11
1.1.6 Motstrategier.....	11
1.1.7 Etablering.....	12
1.1.8 Lagring och transport.....	13
1.2 Kriminalitetens geografiska spridning.....	14
1.2.1 Inom landet	14
1.2.2 Internationell koppling.....	15
1.3 Brottsvinster	15
2 Brottsutveckling	17
2.1 Pandemin Covid-19 och brottsutvecklingen	17
2.1.1 Statistik över anmälda indikatorbrott för IBN	17
2.1.2 Brottsutvecklingen ur ett underrättelseperspektiv.....	19
2.2 Stölder från byggarbetsplatser	20
2.3 Stölder av maskiner och verktyg	21
2.4 Stölder av båtmotorer.....	22
3 Internationella brottsnätverk	23
3.1 Organisationsförmåga	23
3.2 Vårdskapital	24
3.3 Ekonomisk förmåga.....	24
3.4 Polykriminalitet	25
4 Påverkansfaktorer	26
4.1 Utnyttjande av legala strukturer	26
4.1.1 Den fria rörligheten.....	26
4.1.2 Den legala transportnäringen	26
4.1.3 Offentlighetsprincipen	27
4.1.4 Etablering.....	27
4.1.5 Visering	27
4.1.6 Övrigt utnyttjande av legala strukturer	27
4.2 Påverkan på tredje man och på lokalsamhället	27
5 Hotbedömning	29
6 Framåtblick	30

Sammanfattning

Internationella brottsnätverk (IBN) ligger bakom mycket av tillgreppsbrottsligheten i landet och utnyttjar systematiskt den fria rörligheten inom EU/Schengen för att begå organiserade seriestölder i olika länder.

Generellt har de internationella brottsnätverken hög förmåga till snabba förändringar i modus allteftersom myndigheterna sätter in åtgärder. De agerar som lärande organisationer där information från domar och FU inhämtas och granskas för att sedan kompetensutveckla och effektivisera verksamheten. Många nätverk har visat sig mycket störningskänsliga och byter snabbt geografiskt område, resmönster eller annat modus när myndigheter vidtar åtgärder som innebär ökad risk för upptäckt eller lägre vinstmarginaler. För myndigheterna innebär detta krav på ständig kunskapsinhämtning och anpassningsförmåga, likväl som försiktighet med informationsutlämning kring åtgärder mot nätverken.

Utvecklingen i Sverige går mot en mer utvecklad logistisk förmåga hos nätverken och ökad nationell etablering där gränsen mellan inresande IBN och den nationellt rotade organiserade brottsligheten suddas ut. Nätverken uppvisar i flera fall ett tydligt ”etableringsmodus” där möjligheterna till uppköp av fastigheter, engagemang i och uppstart av svenska bolag samt folkbokföring utnyttjas. Etableringen försvårar avvisning och utvisning, och de ökade kopplingarna till inhemska kriminella aktörer och nätverk gör brottsligheten mer komplex och svårbekämpad, särskild då både huvudorganisation och brottsvinster ofta finns utomlands.

För att reducera problemen med IBN behöver brottsbekämpande myndigheter öka förmågan att vidta relevanta kontinuerliga åtgärder i anslutning till strategiskt viktiga gränsövergångar. Även förmågan att använda Utlänningslagens möjligheter till avvisning och utvisning behöver öka. En närmare samverkan med Migrationsverket behöver byggas upp för att säkerställa att viktig information inte förbises vid handläggande och beslutsfattande. Strafförelägganden och böter har visat sig verkningslösa mot IBN, medan utvisning eller avvisning med återreseförbud i flera fall bidragit till att nätverk begränsat sin verksamhet i landet eller förändrat sitt modus.

Förutom ökad förmåga att hantera kriminella flöden över de inre gränserna behöver myndigheterna även öka förmågan att genomföra insatser inne i landet mot ankarplatser¹ och ankarpersoner² med en myndighetsgemensam administrativ approach. Detta för att slå undan viktiga kapaciteter för de nätverk som etablerat sig här. Därutöver krävs större förmåga till uthållighet i strategiskt viktiga utredningar³ och utökad internationell samverkan. Polismyndighetens förmåga begränsas idag av att organiserade stölder oftast inte omfattas av tvångsmedel varken på utrednings- eller underrättelsestadiet.

Straffen för tillgreppsbrott och hälerier är låga och rättsväsendet överbelastat på ett sätt som gör att det endast finns förmåga att driva en bråkdel av alla IBN-ärenden till domstol. Internationell samverkan i form av utvidgade utredningar och Joint Investigation Teams (JIT) mot nätverk inom IBN är mycket ovanliga. Många ärenden FU-begränsas och skrivs av, ofta med hänvisning till att den misstänkte lämnat landet. Detta bidrar till att öka Sveriges attraktionskraft för IBN.

¹ Platser som används av de internationella brottsnätverken i syfte att möjliggöra eller underlätta den brottsliga verksamheten.

² Ankarpersoner är personer som är baserade i Sverige och bedriver hela eller större delen av sin brottsliga verksamhet här, men har tydlig koppling till ett internationellt brottsnätverk.

³ Ingångsärenden eller ärenden som initieras av relevanta internationella samarbetspartners.

1 Organiserad tillgreppsbrottlighet

1.1 Beskrivning av generella modus

Internationella brottsnätverk har mobilitet som huvudsakligt modus och verkar i länder med god chans till avans. Val av land påverkas av faktorer som enkla och billiga resor till och från ursprungslandet, tillgång till lämpliga brottsobjekt, tillgång till ankarplatser och ankarpersoner samt risk för upptäckt med vinstpåverkande påföljder. Även tidigare upptäckt där identiteter ”bränts” genom lagföring, utvisning eller avvísning påverkar val av land.

Rika länder med gott om exklusiva tillgångar, som t.ex. fullutrustade fordon är attraktiva. De länder som är både lättillgängliga och sårbara utgör extra attraktiva mål. Den brottsliga verksamheten flyttas från ett land till ett annat när förtjänsten minskar. *Least effort principle*⁴ är tillämpbar då nätverken i stor utsträckning väljer geografiskt område och typ av gods utifrån hur enkelt de kan stjäla det som marknaden efterfrågar utan att drabbas av kännbara straffrättsliga påföljder.

Stöldbrottligheten utförs i stor omfattning och med periodvis mycket hög frekvens, ofta inom brottstyper där brottsbekämpande myndigheter har svårt att se de enskilda brotten som del av den organiserade brottsligheten. Det är vanligt att brottsligheten sprids över större geografiska områden för att minska risken för upptäckt.

Verksamheten pågår alltid i minst två länder, varav ett är mål-landet där stölderna begås och ett är ursprungslandet där verksamheten planeras och stöldgods avsätts eller transfereras genom, eller där delar av brottsvinsterna ändå hamnar om avsättning sker i Sverige eller någon annanstans. Det är vanligt att nätverk bedriver brottslighet i flera mål-länder med ungefär samma modus men under olika perioder. När det gäller större brottsnätverk pågår stöldserier ofta i flera mål-länder samtidigt. Vissa nätverk är ordentligt etablerade i ett eller flera mål-länder och den brottsliga verksamheten är då i mindre utsträckning kopplad till ursprungslandet.

⁴ Innebär att människan strävar efter minsta ansträngning och uppoffring i sina dagliga val.

Förutom rörligheten mellan länder visar sig nätverkens höga mobilitet i deras rörelsemönster nationellt. Vid stölder av skogs- eller lantbruksmaskiner kan nätverken röra sig över mycket stora geografiska områden för att nå platser långt ute på landsbygden där det beställda stöldgodset i ett tidigare rekognoseringskedje har lokaliserats. Maskiner och stora traktorer kan samma natt som stölden begås lastas på långtradare som väntar på avtagsvägar i närheten. Dessa kör då omgående ut ur landet via bokad färja och med falska köpehandlingar.

Städer och tätorter är mer belastade än mindre mer avlägsna orter. *Rutinaktivitetsteorin*⁵ har ett visst förklaringsvärde. Lämpliga brottsobjekt finns i större omfattning i befolkningstäta områden och avsaknad av kapabla väktare är relativt vanlig i hela landet. Områden med mer aktiv grannsamverkan och förekomst av andra brottsförebyggande initiativ drabbas i mindre omfattning. Närvaron av internationella brottsnätverk är ibland mer påtaglig för befolkningen på landsbygden där det vanliga ”bruset” av tillgreppsbrottslighet inte är lika omfattande och det finns en avsaknad av polisiär närvaro.

Förutom styrkan i anpassningsförmåga innebär nätverkens mobilitet en ökad risk för upptäckt då aktörerna exponerar sig i högre grad både vid gränspassager och resor inne i landet.

1.1.1 Gränspassage

Den fria rörligheten inom EU/Schengen utnyttjas systematiskt av IBN och behöver därför kompenseras med relevanta resurser och verktyg för att de brottsbekämpande myndigheterna ska kunna utveckla förmågan att upptäcka, förebygga och förhindra brottsligheten. De obevakade inre gränsovergångarna med ett omfattande flöde av personer och varor är avgörande kapaciteter för nätverken. Gränsovergångarna utgör samtidigt en kanalisering där organiserad brottslighet lättare än på andra platser kan upptäckas, förebyggas och förhindras. Det är över de inre gränserna flödet av IBN-aktörer

⁵ Grundelementen i rutinaktivitetsteorin utgörs av tre delar: en motiverad förövare, ett lämpligt objekt och avsaknad av kapabla väktare.

och stöldgods är störst. De största flödena går via region Syd och region Stockholm.

Gränsövergångarna är strategiskt viktiga i arbetet mot organiserad brottslighet. IBN-brottslighet begås till mycket liten del i de lokalpolisområden där in- och utresa sker. Gränsövergångarna bör därför i större utsträckning behandlas som nationella angelägenheter i brottsbekämpningen. När nätverksaktörer reser in i landet resulterar det ofta i, antingen att de går direkt till handling och påbörjar en brottsserie, eller att de tar sig till en ankarplats som de sedan utgår från när de påbörjar en brottsserie.

1.1.2 Mobilitet

Under rekognosering och stöld förflyttar sig nätverksaktörerna vanligen med personbil. Både utlandsregistrerade och svenskregistrerade bilar används. Vanligast är bilar registrerade i Sverige, Rumänien, Bulgarien, Storbritannien, Litauen och Polen. Målvaktsbilar⁶ används i stor utsträckning, både svenska och utländska. Syftet är att försvåra för brottsbekämpande myndigheter. Svenskregistrerade bilar är attraktiva då de inte väcker lika mycket uppmärksamhet. Reflexkläder används ofta för att minska risk för upptäckt då iakttagare vanligen utgår från att det är arbetare som bär reflexväst. När gränspassage sker på annat sätt än i medhavt fordon finns ofta tillgång till bilar inne i landet. I vissa fall hyrs bilar legalt. I de fall inresande aktörer inte har tillgång till bil i landet reser de kommunalt eller skjutsas av personer mer etablerade i landet, ofta s.k. ankarpersoner.

Svenska hyrbilar används till och från av nätverk från olika ursprungsländer. Bland nätverk som använder svenska hyrbilar är det även vanligt att flyg används vid in- och utresa. Troligen rör det sig då om ekonomiskt starkare nätverk. Användningen av hyrbilar som brottsverktyg är vanligare i länder som inte har någon bilmålvaktsproblematik.

Bränslestöld med koppling till IBN är vanligt förekommande. Det är nästan uteslutande diesel som tillgrips, både för eget bruk och i större omfattning med hjälp av avancerade verktyg där dieseln säljs vidare. Eftersom IBN-

⁶ I Sverige finns ingen begränsning för hur många fordon som får registreras på en identitet. År 2018 fanns över 700 samordningsnummer med fler än tio bilar registrerade på sig.

aktörer i många fall rör sig över stora geografiska områden är de i ständigt behov av drivmedel till lägsta möjliga kostnad.

Ett par nätverk har under år 2021 och 2022 utmärkt sig genom att använda cyklar vid rekognosering och stöld.

1.1.3 Planering och förberedelse

Den övergripande planeringen, där beställning av specifika objekt ingår, sker ofta i ursprungslandet. Förberedelser som rekognosering och tillhandahållande av boenden och svenska målvaktsbilar sker i Sverige där ankarpersoner ofta är delaktiga. I vissa fall är ankarpersoner även delaktiga vid tillgreppen, vilket indikerar hur riskfri brottsligheten uppfattas. I många fall är ankarpersonerna viktiga aktörer i nätverken och skulle inte exponeras vid stöld om det uppfattades som riskfyllt. Sannolikt sker rekognosering även digitalt i stor omfattning. Spår efter digitala sökningar i offentliggjorda uppgifter förekommer. Att uppgifter om svenska invånares ekonomi och tillgångar i stor utsträckning är allmänt tillgängliga utgör en sårbarhet.

1.1.4 Boenden

Val av geografiskt område för boende kan i de enklaste fallen avgöras av tillgången till lämpliga brottsobjekt och tillgängliga boenden. I fall där den brottsliga verksamheten är mer etablerad är det ankarpersonernas etablering som avgör geografisk utgångspunkt. Där det finns ankarpersoner finns vanligen tillgång till viktiga kapaciteter som boenden, målvaktsbilar, särskilda postadresser, förvaringsmöjligheter, falska och oriktiga handlingar, avsättningsytor, transportleder för utförsel, penningtvätt m.m. Tillgång till lämpliga brottsobjekt blir sekundärt i de fall det finns kapabla ankarpersoner, och aktörerna tenderar då istället att vara än mer mobila i sin brottsliga verksamhet.

Det finns goda möjligheter för inhemska aktörer att tjäna pengar på att tillhandahålla kapaciteter som exempelvis anonyma sovplatser till utländska tjuvar och illegal arbetskraft. Förmedling sker dels via etablerade fysiska personer som utgör kontaktpunkter, dels via annonsering på Internet. Inom den etablerade rysktalande organiserade brottsligheten i Sverige har användning av ett flertal digitala marknadsplatser identifierats där sängplatser och andra kapaciteter annonseras ut.

I de fall inresande nätverksaktörer själva ombesörjer boende används bilar, campingplatser, hotell, hostel, vandrarhem, stugbyar och annan legal bostadsförmedling som exempelvis Airbnb.

1.1.5 Brottlighet

De vanligaste organiserade stölderna begångna av IBN är bostadsinbrott, inbrott i fritidshus, båtmotorstölder, helbilstölder, stölder av fordonsdelar, stölder av maskiner och verktyg, stölder av traktorer och entreprenadmaskiner, stölder från byggarbetsplatser, dieselstölder, metallstölder och systematiska butikstölder.

IBN är även inblandade i andra brottstyper i Sverige där de vanligaste är bedrägeri, punktskattebrott, trafikbrott, arbetslivskriminalitet⁷, folkbokföringsbrott, brott mot utlänningslagen, narkotikabrott, människohandel och människoexploatering och olaga tvång. IBN som verkar i Sverige ingår ibland i stora kriminella strukturer som verkar inom alla typer av organiserad brottslighet, även i ursprungsländerna.

1.1.6 Motstrategier

IBN använder följande motstrategier för att undgå upptäckt och rättsliga påföljder.

- ✓ Rör sig mellan länder
- ✓ Väljer länder med låg risk för upptäckt och rättsliga påföljder
- ✓ Använder ankarpersoner som är etablerade i landet
- ✓ Använder företag registrerade på ankarpersoner eller målvakter
- ✓ Använder bilar där ägaren inte har koppling till den brottsliga verksamheten
- ✓ Byter mellan registreringsskyltar från olika länder
- ✓ Lagrar stöldgods på dolda platser
- ✓ Använder olika identiteter och reser utan id-handlingar
- ✓ Byter namn legalt, genom t ex giftermål
- ✓ Använder handskar, tömmer brandsläckare, bränner m.m. för att inte lämna spår
- ✓ Rekognoserar i områden där brott ska begås, samt på internet

⁷ När företag eller organisationer medvetet bryter mot olika slags regler i arbetslivet kallar Arbetsmiljöverket det för arbetslivskriminalitet. Det kan vara att de bryter mot regler om arbetsmiljö, tar del av bidrag som de inte har rätt till, inte betalar skatter och avgifter eller låter människor arbeta som inte har arbetstillstånd i Sverige (<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/arbetslivskriminalitet/#1>).

- ✓ Samverkar med aktörer utanför det egna nätverket, bl.a. via Internetforum
- ✓ Använder teknisk utrustning som minskar risk för upptäckt, bl. a. störsändare
- ✓ Använder dolda boenden
- ✓ Skriver sig på andra adresser än där de uppehåller sig

Det är vanligt att nätverksaktörer använder falska identiteter. Även användning av annan persons identitet är vanligt förekommande. En sådan person kan vara okänd för polisen, men kan också vara en annan aktör i samma nätverk.⁸ Det är vanligt att samma IBN-aktör verkar under flera olika identiteter. Aktörer från bland annat Belarus och Georgien utnyttjar möjligheten att byta efternamn i hemlandet när det utvisats med återreseförbud.

Det finns inte någon sammanställd statistik över uppdagat användande av falska och oriktiga identiteter, och därtill är mörkertalet sannolikt stort. Många ärenden skrivs av innan identitetsproblematiken uppdagas. Det förekommer att IBN-aktörer döms i falsk eller annan identitet än den egna.

1.1.7 Etablering

Nätverken uppvisar i flera fall ett tydligt ”etableringsmodus” där möjligheterna till uppköp av fastigheter, engagemang i och uppstart av svenska bolag samt folkbokföring utnyttjas. Etableringen försvårar avvisning och utvisning. De ökade kopplingarna till inhemska kriminella aktörer och nätverk gör brottsligheten mer komplex och svårare att utreda, särskild då både huvudorganisation och brottsvinster finns utomlands.

Alltsedan de vanligaste ursprungsländerna Litauen, Polen och Rumänien gick med i EU har det skett en gradvis etablering av den organiserade tillgreppsbrottsligheten i Sverige. Mer eller mindre legala svenska företag är ett relativt vanligt inslag, framförallt exportbolag och bilverkstäder. Dessa bolag är troligen i stor utsträckning även kopplade till allvarlig arbetslivskriminalitet.

Nätverk från Litauen, Rumänien, Polen och Sydamerika har ankarpersoner som varit etablerade i Sverige under flera decennier. Polska IBN har starkast etablering i region Syd och Väst, de rumänska i region Väst och Stockholm,

⁸ Ett domslut i en annan persons identitet kan innebära att domen måste rivas upp, t ex om det visar sig att identiteten satt fängslad i ett annat land vid tidpunkten för brottet.

de sydamerikanska i region Stockholm och de litauiska nätverk har en relativt jämt fördelad etablering över landet.

Rumänska klanbaserade brottnätverk har i vissa fall stark koppling till klanbaserade brottnätverk från forna Jugoslavien som varit aktiva med organiserad brottslighet i Sverige under flera decennier. Flest identifierade rumänska ankarplatser finns i region Väst och region Stockholm.

För rumänska nätverk har etableringstakten varit anmärkningsvärt hög de senaste fem åren. Från att ha varit mer tillfälliga besökare i landet är nätverksaktörerna nu mer etablerade och uppehåller sig i Sverige ofta, även om de fortfarande i stor utsträckning reser till Rumänien. De sociala biståndssystemen för EU-medborgare har sannolikt viss dragningskraft. Etableringen kan ha påskyndats av pandemin Covid-19 då tillgänglig information visar att de rumänska nätverken under pandemin stannade kvar i landet i högre utsträckning än nätverk från de andra vanliga ursprungsländerna.

1.1.8 Lagring och transport

Stöldgods lagras ofta på en eller flera uppsamlingsplatser för paketering, nedmontering, avidentifiering och/eller i avvaktan på transport eller avyttring. Exempel på uppsamlingsplatser är naturgömmor, boenden, fordon, verkstäder, containers och förvaringslokaler. Detta modus ger fördelar i form av mer effektiv transportlogistik och minskad upptäcktsrisk. Ju kortare tidsperiod utförarna har godset i sin besittning desto lägre är upptäcktsrisken. Vid upptäckt av gods på en plats bortom en utförarens besittning är det svårt att knyta någon till stölden. Information om de olika nätverkens användning av förvaringsföretag⁹ har ökat de senaste två åren. Denna enkla tillgång till säker förvaring minskar troligen nätverkens exponering då förvaringsfrågan därigenom kan lösas utan att hyra lokaler eller containers där det krävs mer planering, och ibland även innebär att nätverken låser upp sig mot en plats över tid. I vissa fall lagras inte stöldgodset alls utan transporteras ut ur landet omgående.

Vanligen förs stöldgods till det land där nätverksaktörerna har sin hemvist. I vissa fall har nätverken etablerade avsättningsytor i Sverige. Tillgänglig

⁹ Exempelvis Shurgard, 24Storage, Pickup Storage, Green Storage.

information talar för att detta är vanligare gällande gods från organiserade butikstölder än gods från andra typer av stölder. Inhemska avsättningsytor är vanligast inom rysktalande organiserad brottslighet. Troligen har den inhemska avsättningsytan stark koppling till parallella samhällsstrukturer.

Stöldgods förs ut via post, flyg, personbilar, budbilar, skåpbilar, lastbilar, bussar, båtar och tåg. Legala transportbolag, ofta utländska, används regelmässigt vid utförelse med lastbilar och bussar. Utförelse av stöldgods sker även i containertrafiken.

Vid stölder av exempelvis premiumbilar samt stora entreprenad- och jordbruksmaskiner finns ofta en transportkedja som tar vid efter det att stölderna utförts. I fall där godset inte är lika skrymmande kan transportkedjan bestå av utlandsregistrerade budfirmor. Chaufförerna är antingen införstådda i den brottsliga verksamheten eller ovetande. Nätverken kör ibland ut sitt stöldgods själva.

1.2 Kriminalitetens geografiska spridning

1.2.1 Inom landet

Brottsligheten är spridd över hela landet men uppvisar tydliga kluster i storstadsregionerna. Den demografiska bilden kopplad mot befolkningstäthet och geografisk fördelning överensstämmer emellertid bara delvis med bilden över den geografiska fördelningen av brottsplatser. Vissa glesbygdsområden är relativt hårt drabbade av IBN. Tillgången till brottsobjekt är bitvis god även på landsbygden och upptäcktsrisken är lägre. Nätverken är oftast mycket mobila och kan verka ostört över stora ytor i glesbygden där de lättare kan undgå upptäckt. Rutinaktivitetsteorin¹⁰ har ett visst förklaringsvärde gällande de geografiska brottsmönstren. Lämpliga brottsobjekt finns i större omfattning i befolkningstäta områden, men närvaron av kapabla väktare är högre. På landsbygden finns färre brottsobjekt, men närvaron av kapabla väktare är lägre.

¹⁰ Grundelementen i rutinaktivitetsteorin utgörs av tre delar: en motiverad förövare, ett lämpligt objekt och avsaknad av kapabla väktare.

Etableringsgraden i landet påverkar också de geografiska brottsmönster som ses. Övervägande del av IBN-relaterad brottslighet är koncentrerad i och kring storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö/Helsingborg, där även koncentrationen av ankarplatser är störst. Över tid har en utbredning skett till mindre orter och landsbygd där brottskluster främst finns utmed de större Europavägarna med närhet till lokala ankarplatser, kontinenten och goda transportmöjligheter.

Geografiska mönster över både brottsplatser och ankarplatser för IBN uppvisar kluster i områden med närhet till större vägar som leder till och från populära gränsövergångar. Det finns även tydliga kluster mellan högt brottsbelastade områden. Dessa kluster sträcker sig utmed de naturliga transportlederna, främst E6 mellan Malmö och Göteborg, E18 mellan Karlstad och Norrtälje samt E4 mellan Gävle och Sundsvall. Det finns även mindre kluster av ankarplatser vid gränsövergångarna mot Danmark och Norge. Geografiska områden särskilt drabbade av IBN är i stort sett återkommande, under relativa cykliska tempoperioder om en till två veckor.

1.2.2 Internationell koppling

De internationella brottsnätverken har vanligen sin bas i ursprungslandet och är verksamma i de västeuropeiska länderna. De större nätverken är i varierande grad etablerade i olika mål-länder internationellt.

Diasporasamhällen i mål-länderna har betydelse som dragningskraft för nätverken. Här erbjuds ofta även en etablerad kriminell närvaro och logistisk support, som företagsverksamhet, anläggningar och transport. Diasporasamhällena i landet påverkar sannolikt den geografiska bilden över brottsligheten.

1.3 Brottsvinster

Larmtjänst beräknar att det stjäls försäkrat gods i Sverige för 1,5–2 miljarder kronor varje år.¹¹ Larmtjänst har även beräknat att enbart stölder av båtmotorer i Sverige år 2021, ca 1500 motorer, har orsakat försäkringsskador på omkring 300 miljoner kronor. Svensk Försäkring uppskattar att värdet av det stöldgods som fördes utomlands år 2020 uppgår till 1–1,5 miljarder kronor.

¹¹ Mats Galvenius, Larmtjänst (2021).

Det finns inga uppskattningar av värdet på oförsäkrat gods som stjäls i landet.¹²

Stöldgods saluförs ibland direkt på svarta marknaden, ofta via hälare på fysiska eller digitala marknadsplatser. Det förekommer också att godset återförs på den legala marknaden där det saluförs av införstådda eller ovetande legala företag. När så behövs identifieras stöldgodset om, t ex genom andra serienummer eller genom att stulna delar byggs ihop med legalt gods.

Pengar som genereras i Sverige flödar sannolikt i stor omfattning tillbaka till nätverkens ursprungsländer. Kontanter förs ut ur landet av nätverksaktörer som reser över gränserna. Liksom vid utförsel av stöldgods förekommer det att kontanter förs ut med hjälp av legala transportbolag som bussar, lastbilar och små budfirmor. Pengar skickas också i postpaket eller via Money Service Business¹³ (MSB).

Det är troligt att en del av de mest etablerade ankarpersonerna i Sverige tvättar brottsvinster själva genom egenkontrollerade bolag, eller köper penningtvätt som en tjänst. Brottsvinster används bland annat till att utveckla den brottsliga verksamheten, driva företag och köpa fastigheter i Sverige.

Brottsvinster som förs till ursprungsländer tvättas i vissa fall genom köp av fastigheter och lyxbilar. Brottsvinster används även till att finansiera och utveckla den pågående brottsliga verksamheten.

¹² ”Ungefär 1,5 miljarder i försäkrat gods, sen är det mycket gods som är oförsäkrat inte minst till exempel från byggarbetsplatser eller från butiker.” Mats Galvenius, Larmtjänst (2021).

¹³ T ex Western Union och MoneyGram

2 Brottsutveckling

Brottsutvecklingen kopplad mot IBN är svår att följa rent statistiskt. Nätverken är aktiva inom en mängd brottstyper och det finns ingen möjlighet att i polisiära anmälningssystem skilja mellan organiserade stölder utförda av IBN och sådana stölder som är en del av mängdbrottsproblematiken. För att göra en rättvis uppskattning hur stor andel av anmälningarna nätverken ligger bakom måste anmälningarna jämföras mot information om gripna personer, geografiska brottmönster, iakttagelser och underrättelser. Genom detta tillvägagångssätt har ett antal brottstyper identifierats där IBN är särskilt aktiva. Dessa brottstyper används som indikatorer för IBN-brottslighet och utgörs av bilstölder, bildelsstölder, bostadsinbrott, inbrott i fritidshus, verktygsstölder, maskinstölder, stölder från byggarbetsplatser, båtmotorstölder, dieselstölder och metallstölder.

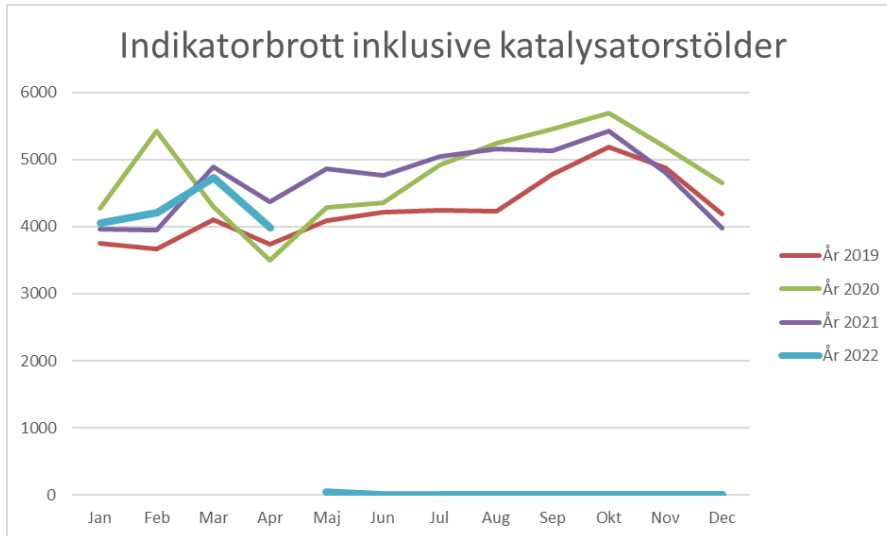
I avsnitt 3.2-3-4 har tre typer av stölder valts ut där en djupare bearbetning gjorts gällande de personer som misstänkts eller gripits under åren 2019–2021.

2.1 Pandemin Covid-19 och brottsutvecklingen

Polismyndigheten har inte en tillräckligt detaljerad bild över de restriktioner som internationellt införts med anledning av pandemin Covid-19 för att kunna analysera de enskilda restriktionernas påverkan på brottsligheten. Hur olika ursprungs- och transitländer för IBN har hanterat pandemin genom införande av nationella restriktioner har emellertid sannolikt haft påverkan på brottsligheten i Sverige.

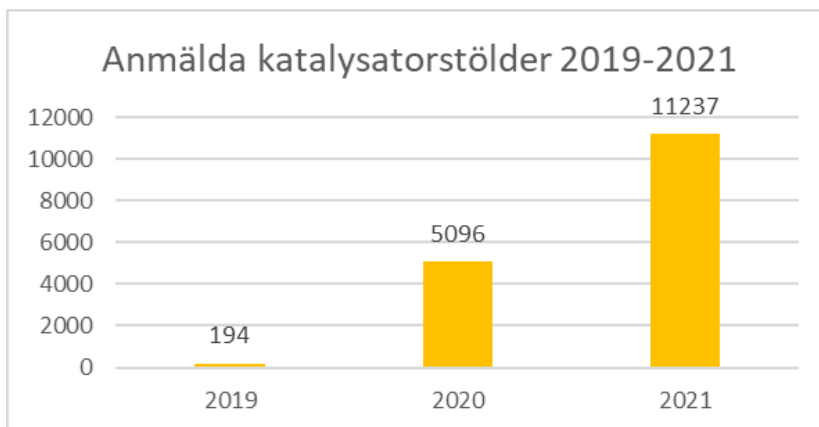
2.1.1 Statistik över anmälda indikatorbrott för IBN

Den tydligaste avvikelserna under pandemin är perioden från mitten av mars 2020 till maj 2020 då en kraftig nedgång uppmättes i antal anmälda indikatorbrott för IBN. Efter maj 2020 gick kurvan stadigt uppåt igen och redan i juni 2020 låg indikatorbrottsligheten åter på normala nivåer.

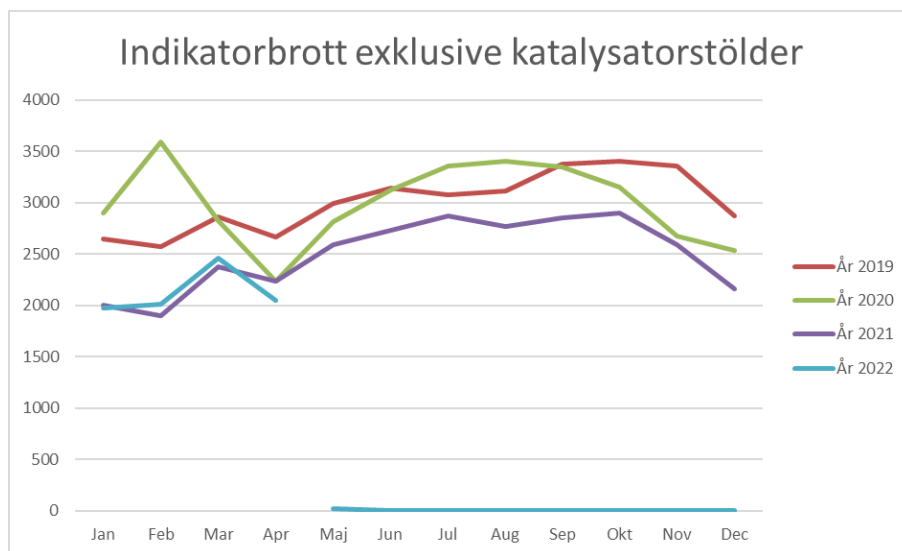
Figur 1: Linjediagram över antalet anmälda indikatorbrott år 2019–2022.

En försvårande faktor för analysen över brottsutvecklingen på området är det trendbrott som uppstod för drygt två år sedan bestående i en kraftig ökning av bildelsstölder. Nivåökningen fortsatte i snabb takt under 2020 och kvarstår än idag. Ökningen utgörs uteslutande av katalysatorstölder. Stölderna är kopplade till både inhemsk och internationell problematik. Hur stor andel som begås av internationella brottsnätverk är okänt, men ett inte obetydligt antal personer gripna misstänkta för katalysatorstöld är kopplade till IBN. Sannolikt har ett antal internationella nätverk växlat över till katalysatorstölder till följd av att priset för vissa komponenter ingående i katalysatorer steg kraftigt för omkring tre år sedan.

Figur 2: Stapeldiagram över antalet anmälda stölder av katalysatorer mellan år 2019–2021.

Om katalysatorstölderna helt exkluderas från indikatorbrotten blir utvecklingen delvis en annan där pandemin ser ut att ha haft relativt stor påverkan och bidragit till att brottligheten sjunkit och sedan kvarstannat på en nivå något under den som rådde före pandemin.

Figur 3: Linjediagram över antalet anmälda indikatorbrott år 2019–2022.

Troligen uppnås en mer rättvisande bild av brottsutvecklingen om katalysatorstölderna inkluderas i den indikatorbrottsligheten som följs av Underrättelseenheten vid Noa för att mäta IBN-aktivitet i landet.

2.1.2 Brottsutvecklingen ur ett underrättelseperspektiv

Att brottsutvecklingen i det stora hela inte förändrats nämnvärt till följd av pandemin överensstämmer med den underrättelsebild Underrättelseenheten vid Noa har över IBN-brottslighetens utveckling. Organiserad tillgreppsbrottslighet utförd av nätverk från länder utanför EU/Schengen som Georgien, Belarus och Sydamerika minskade under pandemin. Den brottsligheten utgör dock endast en mindre del av IBN-brottsligheten i landet. De europeiska nätverken reagerade omgående under inledningen av pandemin genom att minska sin närvaro i landet, för att sedan snabbt anpassa sig till de nya förhållandena och återgå i brottslighet. Sedan dess har det inte funnits information som gjort att det gått att påvisa någon tydlig nedgång av de internationella brottsnätverkens närvaro i landet totalt sett.

Några nätverk från EU-länder har varit osynliga under perioder på ett sätt som avviker från normalläget. Möjligen till följd av pandemirestriktioner som just då haft genomslagskraft på resmönster och logistik för just de nätverken. Orsaken till avvikelserna har inte kunnat kartläggas på grund av brist på sammanställd information om restriktioner internationellt.

En del nätverk, framförallt från Rumänien, tycks istället haft en ökad etableringstakt just under pandemin. Möjligen kan detta förklaras med att andra länders restriktioner varit mer ingripande än de svenska, vilket gjort Sverige till en fortsatt attraktiv marknad för de internationella brottsnätverken.

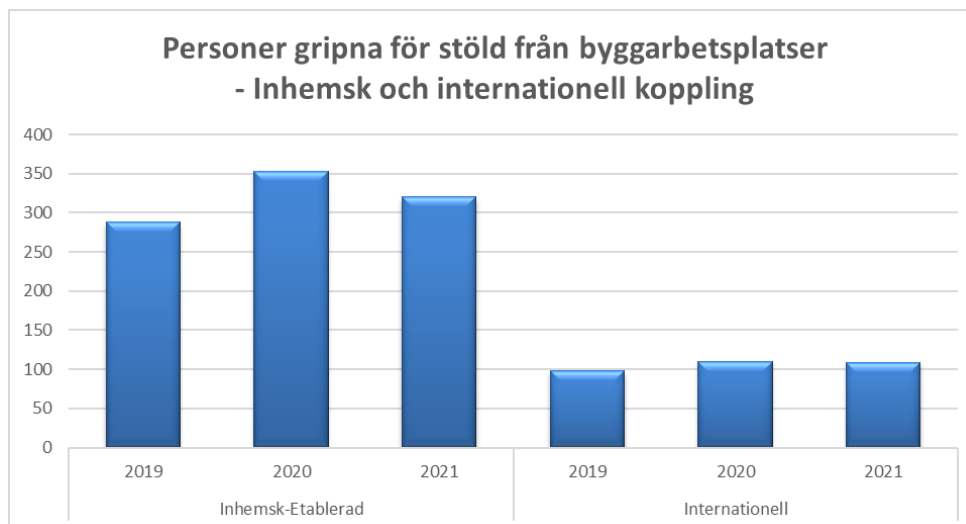
2.2 Stölder från byggarbetsplatser

Stölder från byggarbetsplatser och containers är ett brottsområde där internationella brottsnätverk identifierats vara mycket aktiva och brottstypen klassas därför av Noa UND som ett indikatorbrott för IBN. Drygt 15 800 stölder från byggarbetsplatser anmäldes år 2019–2021.¹⁴

Drygt 1 200 gärningsmän greps under 2019–2021 för stölder från byggarbetsplatser. Av dessa har drygt 30 procent dokumenterad koppling till internationell organiserad brottslighet. Övriga omkring 70 procent uppskattas tillhöra den inhemska problematiken.

Den internationella delen av problematiken har varit konstant eller svagt ökande under hela perioden 2019–2021, medan den inhemska delen ökade under 2020 för att sedan minska något under 2021. Den här utvecklingen stärker bedömningen att nivån på den gränsöverskridande organiserade tillgreppsbrottsligheten inte påverkats nämnvärt av pandemin.

¹⁴ Det är vanligt att brott kodas fel vid anmälningstillfället och det är därför svårt att med säkerhet uttala sig om det egentliga antalet anmälda stölder från byggarbetsplatser. Mörkertalet är också okänt och anmälningsbenägenheten är outredd.

Figur 5: Stapeldiagram över antal gripna för stöld från byggarbetsplats år 2019–2021 och deras koppling till inhemsk respektive internationell brottslighet.

Flest stölder från byggarbetsplatser anmäldes i region Stockholm, följt av region Väst och region Syd. Den internationella problematiken var störst¹⁵ i region Stockholm, följt av region Öst och region Väst.

Majoriteten av misstänkta med koppling till IBN var medborgare i Rumänien, omkring 75 procent. Misstänkta från Rumänien ökade också med omkring 15 procent under pandemin vilket talar för att det möjligen är den rumänska problematiken som ligger bakom den uppåtgående trenden inom den internationella delen av problematiken. På andra och tredje plats, men med endast en handfull gripna årligen kom medborgare från Litauen och Polen.

2.3 Stölder av maskiner och verktyg

Stölder av maskiner, verktyg och redskap används också som indikatorbrott för IBN. Åren 2019–2021 anmäldes 16 019 sådana stölder. I ett urval där typ av gods bedömts signifikant för IBN-relaterad brottslighet¹⁶ greps eller misstänktes 1 417 gärningsmän under åren 2019–2021 för dessa stölder. Drygt 20 procent hade koppling till internationell organiserad brottslighet.

¹⁵ Flest antal misstänkta med koppling till IBN.

¹⁶ Godstyper kopplade till internationell problematik utgörs främst av motorsågar, handmaskiner av olika slag, röj sågar/klingor och motorkapmaskiner.

Av de med koppling till internationell organiserad brottslighet var ca 50 procent medborgare i Rumänien, drygt 17 procent medborgare i Litauen och knappt 10 procent medborgare i Polen.

2.4 Stölder av båtmotorer

Även stölder av båtmotorer används som indikatorbrott för IBN. Drygt 5 400 stölder av båtmotorer anmäldes år 2019–2021.

226 gärningsmän greps eller misstänktes för stölder av båtmotorer under åren 2019–2021. Cirka 35 procent hade koppling till internationell organiserad brottslighet.

Av de med koppling till internationell organiserad brottslighet var 36 procent medborgare i Litauen, 33 procent medborgare i Rumänien, 15 procent medborgare i Polen och drygt 8 procent medborgare i Ukraina.

3 Internationella brottsnätverk

3.1 Organisationsförmåga

IBN-nätverk generellt visar prov på hög avsikt och förmåga till organisation. Framförallt litauiska och rysktalande nätverk uppvisar en hierarkisk struktur med ”gruppchefer” och utförare. Utförarna är relativt ofta återkommande inom kärngrupperingar eller nätverk. Det tillkommer ibland nya utförare som tidigare varit baserade i andra mål-länder. Flödet av IBN-aktörer som reser in i landet förefaller vara relativt jämt. Det tillkommer utförare och aktörer som inte varit kända sedan tidigare och andra faller bort. Troligen rör det sig om nyrekryteringar.

Samverkan mellan olika nätverk bedöms ske i större utsträckning idag än tidigare. Flertal indikatorer tyder på detta och troligen är det en effekt av den växande etableringen i landet. Vid båtrelaterade stölder utförda av IBN, har under perioden individer tillhörande olika nätverk och länder färdats i samma fordon. Samverkan eller möten har också skett mellan olika nätverk, både lokalt förankrade nätverk och internationella nätverk, vid uppsamlingsplatser och ankarplatser. IBN från olika ursprungsländer har även visats sig använda samma bilmålvakter.

Ett flertal litauiska nätverk har stark koppling till rysktalande organiserad brottslighet och information om dessa kopplingar har ökat de senaste två åren.

Inom rumänska klanbaserade brottsnätverk ses graden av utnyttjande av unga lagöverträdare öka. Möjligen till följd av ett ökat antal avvisningar och utvisningar av äldre rumänska nätverksaktörer. Generellt finns inslag av människoexploatering och olaga tvång inom de rumänska klanbaserade brottsnätverken.

Generellt har de internationella brottsnätverken hög förmåga till snabba förändringar i modus allteftersom myndigheterna sätter in åtgärder. De agerar som lärande organisationer där information från domar och FU inhämtas och granskas för att sedan kompetensutveckla och effektivisera verksamheten. Många nätverk har visat sig mycket störningskänsliga och byter snabbt

geografiskt område, resmönster eller annat modus när myndigheter vidtar åtgärder som innebär ökad risk för upptäckt eller lägre vinstmarginaler. För myndigheterna innebär detta att det krävs ständig kunskapsinhämtning och anpassningsförmåga, likväl som försiktighet med informationsutlämning kring åtgärder mot nätverken.

3.2 Våldskapital

Konfrontation undviks i möjligaste mån och våld används endast undantagsvis. Vid en sammantagen bedömning av alla inhämtningsområden är det dock troligt att både rumänska och litauiska nätverk utökat sin våldsanvändning de senaste fem åren.

Det hot och våld som används riktas främst mot personer som inte ingår i nätverkens kärna men som behövs i den brottsliga verksamheten, t ex chaufförer, hyresvärdar, konkurrenter, insiders m.fl. Oftast drabbar det personer med samma ursprung som nätverkspersonerna.

Bland rumänska och bulgariska klanbaserade kriminella nätverk har det förekommit fall av allvarligt våld riktat mot egna utförare eller samverkanspartners. Det finns information som pekar mot allvarlig brottslighet i form av våld och hot om våld mot utländska chaufförer inom legal transportnäring. De våldsbrott som varit aktuella i de fallen är rån, mordbrand, olaga frihetsberövande och hot.

3.3 Ekonomisk förmåga

För ett internationellt brottsnätverk aktivt med organiserade stölder krävs inte någon större ekonomisk förmåga för att framgångsrikt reinvestera brottsvinster och möjliggöra expansion av den brottsliga verksamheten. Enklast möjliga tillvägagångssätt är att godset förs ut ur mål-landet och säljs i ursprungslandet, varefter pengarna används för utveckling av den brottsliga verksamheten i form av nyrekrytering, brottsresor, etablering, införskaffande av verktyg och hjälpmedel m.m.

När det gäller gods som är svårare att omsätta med tillräckligt god vinstmarginal på den svarta marknaden är processen något mer komplicerad och

godset kan behöva legaliseras, genom att exempelvis byggas in i legala produkter eller tillföras serienummer och dylikt från kasserade produkter. Det kan t.ex. gälla dyrbart gods som efterfrågas i stor utsträckning i de länder varifrån det tillgripits, men inte i lika stor utsträckning i fattigare länder där avsättning på den svarta marknaden vanligtvis är enklare.

3.4 Polykriminalitet

Litauiska IBN aktiva i Sverige tillhör i vissa fall stora kriminella organisationer i Litauen. Den brottsliga verksamheten i ursprungslandet är ofta mycket bred och traditionell, medan aktörerna i Sverige såvitt känt fokuserar främst på organiserad stöldbrottslighet. Andra mål-länder beskriver emellertid att nätverken är aktiva där med brottslighet som narkotikabrott och punktskattebrott. Informationen om litauiska nätverk inbegripna i narkotikabrottslighet i Sverige har ökat det senaste året, vilket är en avvikelse.

Rumänska IBN som tillhör kategorin klanbaserade brottsnätverk tillhör i vissa fall mycket stora klan strukturer med bred brottslig verksamhet både i ursprungslandet och i vissa mål-länder med stor rumänsk diaspora. I Sverige är nätverken såvitt känt främst aktiva med organiserade stölder, människohandel och människoexploatering. I flera fall finns en stark koppling till mer etablerade släktbaserade brottsnätverk i Sverige med bakgrund i forna Jugoslavien. De rumänska klanbaserade nätverken riskerar genom kopplingen till dessa nätverk att bli alltmer involverade i den breda organiserade brottslighet som dessa är verksamma inom. Troligen förekommer arbetslivskriminalitet i betydande utsträckning. Hot om våld är ett relativt vanligt modus bland rumänska klanbaserade kriminella nätverk som används för att kontrollera utförare och samverkanspartners.

Rysktalande utförare av organiserad tillgreppsbrotslighet tillhör sannolikt i relativt stor utsträckning Tjuv i Lagen-strukturen som är en del av den ryska s.k. maffian. En stor mängd rysktalande nätverk sorterar under Tjuv i Lagen-strukturen och bred brottslig verksamhet pågår både i ursprungsländerna och internationellt. I Sverige är nätverken från Georgien och Belarus främst aktiva med organiserade stölder, medan mer etablerade aktörer från diverse rysktalande länder är aktiva med organiserad brottslighet i form av arbetslivskriminalitet, välfärdsbedrägerier, id-relaterad brottslighet, punktskattebrott och annan ekonomisk brottslighet.

4 Påverkansfaktorer

4.1 Utnyttjande av legala strukturer

4.1.1 Den fria rörligheten

Sedan 2004 respektive 2007 då Baltstaterna och Polen respektive Rumänien och Bulgarien gick med i EU har organiserad tillgreppsbrottslighet från dessa länder ökat i omfattning. Etableringen av internationella brottsnätverk från Rumänien har varit särskilt snabb och tydlig de senaste fem åren. Troligen har etableringen påskyndats av andra länders restriktioner med anledning av pandemin Covid-19.

4.1.2 Den legala transportnäringen

Den legala transportnäringen, framförallt företag från andra EU-länder, används i stor utsträckning för transport av stöldgods ut ur landet. Transportbolaget är ofta ovetandes om den olagliga lasten medan chaufförerna blir antingen hotade, övertalade eller betalade för att ta emot lasten. Troligen är chaufförerna ofta ovetandes om exakt vad de transporterar då godset ofta packas på pallar och de endast hämtar upp ett täckt kolli. Det förekommer också att ledningen för transportbolaget känner till att de transporterar stöldgods åt kriminella och skickar sina chaufförer, som då är ovetande, på uppdrag att hämta gods på olika platser i landet.

Enligt de nationella underrättelsebilder som tagits fram av Underrättelseenheten vid Noa under pandemin har den organiserade brottslighetens användning av legala transporter bedöms ökat på flera brottsområden sedan pandemins start våren 2020.

Förmåga till transport av personer och gods över gränserna är en av de viktigaste kapaciteterna för IBN. Användningen av legala transporter gör det svårare för brottsbekämpande myndigheter att upptäcka den brottsliga verksamheten. Ringa insyn och kontroll över den legala transportnäringen utgör därmed en sårbarhet.

4.1.3 Offentlighetsprincipen

Offentliga uppgifter om fysiska och juridiska objekt sammanställs och görs tillgängliga via internetbaserade upplysningstjänster, vilket utnyttjas av organiserad brottslighet.

4.1.4 Etablering

Genom gradvis etablering av nätverksaktörer försvåras möjligheterna till avvisning och utvisning kraftigt. Lagliga begränsningar, som t ex. kravet på särskilda skäl för utvisning/avvisning efter fyra år i landet, minskar myndigheternas handlingsutrymme och etableringen fortsätter öka.

4.1.5 Visering

Schengensystemets regelverk gällande viseringar för tredjelandsmedborgare påverkar Sverige när viseringar utfärdas för vistelse i det egna landet. Eftersom ingen begränsning finns mot andra Schengenländer kan personer med visering röra sig relativt fritt inom Schengen. Det finns otaliga exempel på hur utförare endast vistats en dag i det viseringsutfärdande landet innan de åker vidare till Sverige. Om de sedan avvisas från Sverige går det inte att lägga Schengenspärr utan endast nationell spärr, vilket innebär att de avvisas till det viseringsutfärdande landet.

4.1.6 Övrigt utnyttjande av legala strukturer

Övrigt utnyttjande av legala strukturer omfattar användningen av målvaktsbilar, bolagsmålvakter, samordningsnummer, särskilda postadresser och felaktig folkbokföring.

4.2 Påverkan på tredje man och på lokalsamhället

På grund av brottslighetens frekvens och omfattning har internationell tillgreppsbrottslighet stor påverkan på den upplevda tryggheten hos allmänheten. Bostadsinbrott påverkar särskilt den upplevda tryggheten.

Det finns i dagsläget ingen undersökning av den organiserade tillgreppsbrottslighetens påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv, men mot bakgrund av omfattningen torde förlusterna och samhällskostnaderna vara avsevärda. Drygt 400 000 tillgreppsbrott (Kap 8 BrB) anmäldes år 2020. Enligt Larmtjänst och försäkringsbranschen förs det ut stöldgods ur Sverige till ett värde

av omkring 1,5–2 miljarder kronor varje år. Sen tillkommer mycket gods som är oförsäkrat, till exempel från byggarbetsplatser eller från butiker.

Samtidigt påverkas myndigheter och samhällsorgan av de internationella brottnätverkens närvaro i landet. Olika delar av samhällssystemet utnyttjas systematiskt i brottsliga syften. Beroende på vilka ursprungsländer som är aktuella påverkas samhället även genom bl.a. brott mot välfärdssystemen och andra närliggande skattefinansierade eller skattesubventionerade system, arbetslivskriminalitet och ökat antal asylansökningar.

Exempel på påverkan

- ✓ Ökad upplevd otrygghet
- ✓ Ekonomiska förluster för både privat och offentlig sektor
- ✓ Höjda premier och försäkringskostnader
- ✓ Ökade kostnader för stöldskydd
- ✓ Hög belastning på rättsväsendet
- ✓ Byggarbetsplatser och infrastrukturprojekt blir periodvis stillastående
- ✓ Tågtrafik blir periodvis stillastående pga. stulna kopparkablar
- ✓ Tilltron till staten och rättsväsendet minskar
- ✓ Ökat antal asylansökningar¹⁷
- ✓ Medborgargården initieras, främst på landsbygden där den polisära närvaron är låg
- ✓ Utsatta människor utnyttjas som utförare och målvakter
- ✓ Bidrar till en växande svart marknad som medför snedvriden konkurrens
- ✓ Legala företagsstrukturer utnyttjas för brottslig verksamhet
- ✓ Den fria rörligheten inom EU/Schengen utnyttjas vilket utgör ett hot mot densamma
- ✓ Offentlighetsprincipen utnyttjas vilket utgör ett hot mot densamma

¹⁷ När georgier ingående i organiserad stöldbrottslighet reser till Sverige första gången söks asyl. Det medför att utvisning inte kan ske så länge asylprocessen pågår.

5 Hotbedömning

Organiserade stölder begångna av internationella brottsnätverk är en gren av den organiserade brottsligheten som går delvis under radarn på grund av brottstyp och lågt straffvärde. Brottsligheten är omfattande och de internationella brottsnätverken har stora möjligheter att testa myndigheternas förmåga, bygga nya logistikvägar och växa sig starkare. Det sker också en gradvis normalisering där organiserad brottslighet går mot att utgöra en del av den vardagsbrottslighet vi vant oss vid att acceptera. Brottsligheten riskerar därmed att fortsatt hanteras som mängdbrott, vilket i sin tur leder till att nätverken kan etablera sig alltmer inom legala strukturer. Detta riskerar i sin tur att öka handlingsutrymmet för den organiserade brottsligheten i sin helhet.

Utvecklingen i Sverige går mot en mer utvecklad logistisk förmåga hos nätverken och en ökad nationell etablering. Etableringen försvårar avvisning och utvisning. De växande kopplingarna till inhemska aktörer och nätverk gör brottsligheten mer komplex och svårbekämpad, särskild då både huvudorganisation och brottsvinster ofta finns utomlands.

Brottsvinster används till att utveckla och utvidga olika kriminella organisationers verksamhet både i Sverige och internationellt.

Den etablering som sker och den logistik som byggs upp av IBN kan användas i andra syften, exempelvis mer systemhotande brottslighet eller påverkan från främmande makt.

6 Framåtblick

En lågkonjunktur till följd av COVID-19 pandemin och kriget i Ukraina med ökade sociala klyftor och ökad fattigdom riskerar på 1–5 års sikt att leda till en ökning av IBN-brottsligheten. Pull-faktorer för en sådan utveckling utgörs av

- ✓ Ökad rekryteringsbas
- ✓ Ökad efterfrågan på stulna varor - en växande svart marknad
- ✓ Ökad migration som leder till en växande parallell samhällsstruktur
- ✓ Ökad sårbarhet hos legala företag pga. snedvriden konkurrens

I det fall Brexit leder till att Storbritannien ökar förmågan att förhindra internationella brottnätverk att verka i landet leder det sannolikt till en ökning av organiserad tillgreppsbrottslighet i andra EU/Schengen-länder. Storbritannien har såvitt känt varit det land i Europa där litauiska brottnätverk varit som mest aktiva med organiserade stölder. Det land som varit näst mest påverkat av Litauiska IBN är Sverige. Skulle de litauiska nätverken skala ner sin verksamhet i Storbritannien till följd av Brexit är det sannolikt att verksamheten i Sverige skalas upp. Det kommer då att leda till en kraftig ökning av organiserade stölder men även av annan brottslighet kopplad mot nätverken, troligen främst narkotikabrott.